

ÕPITULEMUSTE JA KÄITUMISE HINDAMINE ÕPIPROTSESSIS

Tegemist on Merlecons ja Ko poolt läbiviidud kursuse refereeringuga. Tegemist ei ole punktidega, mida mina pimesilmi usun ja toetan. Intrigeerivad mõtted igatahes. Annan Teile kõigile lihtsalt ülevaate, et ka sedamoodi on võimalik asjadele läheneda. Kindlasti leiab igaüks endale midagi, mida teadmiseks võtta, mille üle naerda ning kasvõi äratundmisrõõmu.

- Kui õpilane on saanud järjest mitu „puudulikku“ hinnet, võib teha järelduse, et õpetaja hindamine ei ole selline, mis motiveeriks õpilast õppima.
- Õpilane saab alati selle hinde, mida õpetaja tahab.
- Õpimotivatsiooni aluseks on eduelamus.
- Õpetaja kohta, kellel on õppeaines palju „puudulikke“, võib teha järelduse, et ta ei ole piisavalt professionaalne.
- Õpilased oma olemuselt tahavad õppida, kui õpetaja loob selleks tingimused. Vale on veendumus, et õpilased oma olemuselt on lihtsalt laisad ja lohakad ning kohati ka pahatahtlikud, millega ei ole õpetajal mitte midagi peale hakata.
- Selleks, et saaks õpilast objektiivselt hinnata, peab olema tagatud oluline põhieeldus – õpilase kõrge enesehinnang. Kui õpilase enesehinnang on madal, siis teda üldjuhul objektiivselt hinnata ei ole võimalik, seda muidugi olukorras, kui eesmärgiks on tekitada või toetada õpilase õpitaht. See reegel kehtib sõltumata õpilase east või klassist.
- Diferentseeritud hindamisele peaks eelnema diferentseeritud õpetamine.
- Diferentseeritud hindamise rakendamise eelduseks on õpilase privaatsuse printsiibi rakendamine, st õpilase hinne on õpetaja ja õpilase vaheline asi.
- Diferentseeritud hindamisel pea meeles: Kõike ei pea hindama. Hinda seda, mida õpilane oskab!
- Diferentseeritud hindamisel tuleks hinnata pingutust, mitte võimeid!
- Õppimiseks ei vaja õpilane mitte hinnet, vaid tagasisidet selle kohta, mida järgmisel korral paemini või teisiti teha, et saada parem tulemus.
- Õpilase poolt sooritatud töö korral võib loobuda hinde panekust, kuid sõnalist tagasisidet, mis on kas suuline või kirjalik sisuline tagasiside, tuleb alati anda.
- Kui õpetajale tundub, et kirjalike tööde parandamine võtab liiga kaua aega, siis tuleb vähendada kirjalike tööde mahtu, mitte kirjalikes töödes antava tagasiside kvaliteeti.
- Kontrolltööde parandamises tuleks näha täiendavat võimalust õpilast personaalselt juhendada. Vale on veendumus, et õpilane peab ise kirjalikes töödes üles leidma enda vead ja vigade põhjused. Vastupidi – õpetaja peaks tagasisidega igati kaasa aitama, et õpilane

saaks vigade põhjusest aru.

- Vajadus kasutada pikemat hindamisskaalat kui 1 – 5, on paljude õppeainete hindamisel põhjendatud. Eriti olukorras, kui on olulised õpilaste individuaalsed võimed. Kautusel on näiteks sellised hinded: 5+, 5, 5-, 5---, 5=, 4, 4-, 4----- jne.
- Hinded 4+, 3+ ja loomulikult 2+ ei ole mingilgi moel motiveerivad. Kui õpetaja kasutab plussidega hindeid, siis näitab ta sellega, et on ihne. Eriti negatiivset mõju avaldab näiteks hinne 3++++.
- Õppimise tulemus ei ole aritmeetiline keskmine! Milline peaks olema õpilase aastahinne, kui tema veerandihinded on 3 3 3 4? Loomulikult 4, sest tulemus, milleni ta on jõudnud õppeaasta lõpuks, näitabki tema taset.
- Veerandihinde panemisel tuleks vältida niipalju kui võimalik ühesuguste hinnete ridu. Kui võrd motiveerib neljandal veerandil õpilast, kelle hinded on 333, õppima teadmine, et vaatamata tema pingutustele viimasel veerandil on aastahindeks „hea“ hinde saamine lootusetu?
- Punktisüsteemide kasutamisel napilt punktide piirist allapoole jäänud tulemusi korrigeerida ülespoole.
- Kui kirjalikud tööd suures osas ebaõnnestuvad, tuleks anda tööd tagasi ilma hinneteta. Tegemist on informatsiooniga õpetajale, et õpilasi tuleb veel õpetada.
- Ootamatud tunnikontrollid ei taga seda, et õpilased õpivad usinamalt igaks tunniks. Tegelikult ei saa ootamatute tunnikontrollidega õpetaja teada seda, kas õpilane on selleks tunniks õppinud või mitte, vaid pigem seda, kes õpilastest aimas ette, et õpetaja teeb tunnikontrolli.
- Õppimisprotsess ei peaks olema justnagu sõjaolukord, kus selles osalejaid varitsevad igasugused ohud, lõksud ja ootamatused. Kus pidevalt tuleb ära aimata, milline on vaenlase järgmine salakaval plaan, et enda vastaseid põrmustada.
- Suulisel vastamisel klassi ees peaks õpilane alati ette teadma, et teda küsitakse.
- Kodutöö ei tohiks olla nende tegevuste lõpetamine, mis jäid koolis ajapuuduse tõttu pooleli.
- Kodutööde andmisel ei saa arvestada lapsevanemaga kui abiõpetajaga.
- Kui õpilasel kodus õppimistingimused puuduvad, võib küll kodutööde tegemist nõuda, kuid õpilane ei tarvitse sellegipoolest kodutöid teha. Õpilast ei saa „karistada“ koduste õppimistingimuste puudumise eest.
- Kui kodutöö on antud, siis tuleb selle kontrollimiseks planeerida ka aega. Kodutööde kontrollimine on oluliseks stiimuliks nende täitmisel. Kuid kontrollimine ei tähenda hindamist.

- Kontrolltöö koostamisel tuleb vältida mitme õpitulemuse korraga hindamist.
- Enne kontrolltöö toimumist tuleb õpilastele anda kordamisküsimused. Veelgi tõhusam on anda õpilasele näidiskontrolltöö, mis võimaldab saada ettekujutust ka kontrolltöö struktuurist.
- Kontrolltöös tohin õpilaselt küsida ainult seda, mida olen õpetanud, ehk alati õpetan seda, mida hiljem kavatsen õpilaselt küsida.
- Kontrolltöös tohib küsida ja hinnata ainult neid õpitulemusi, mida näeb ette õppekava.
- Teismelise omapärasest tulenevate negatiivsete tagajärgedega tuleb tegeleda, see on igapäevase kasvatusprotsessi osa, kuid käitumishinde võiks hoida sellest protsessist enamasti eemal.

„Kui ma olin 14-aastane, siis tundus isa mulle täieliku võhikuna. Kui sain 21-aastaseks, siis märkasin, millise arengu oli isa selle seitsme aasta jooksul teinud.“

Mark Twain

Refereeris Nele Punnar